

ЗАКОН
О СЛУЖБЕНОЈ УПОТРЕБИ ЈЕЗИКА И ПИСАМА

("Сл. гласник РС", бр. 45/91, 53/93, 67/93, 48/94, 101/2005 - др. закон, 30/2010, 47/2018 и 48/2018 - испр.)

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

У Републици Србији у службеној је употреби српски језик.

У Републици Србији у службеној је употреби ћирилично писмо, а латинично писмо на начин утврђен овим законом.

На подручјима Републике Србије на којима живе припадници националних мањина у службеној употреби су, истовремено са српским језиком и језици и писма националних мањина, на начин утврђен овим законом.

Члан 2

Службеном употребом језика и писама, у смислу овог закона, сматра се употреба језика и писама у раду: државних органа, органа аутономних покрајина, градова и општина (у даљем тексту: органи), установа, предузећа и других организација кад врше јавна овлашћења (у даљем тексту: организације које врше јавна овлашћења).

Службеном употребом језика и писама, у смислу овог закона, сматра се и употреба језика и писама у раду јавних предузећа и јавних служби, као и у раду других организација кад врше послове утврђене овим законом.

Члан 3

Службеном употребом језика и писама сматра се нарочито употреба језика и писама у:

- 1) усменом и писменом општењу органа и организација међусобно, као и са странкама, односно грађанима;
- 2) вођењу поступка за остваривање и заштиту права, дужности и одговорности грађана;
- 3) вођењу прописаних евиденција од стране општинских органа и организација које врше јавна овлашћења на територији општине (у даљем тексту: евиденције);
- 4) издавању јавних исправа, као и других исправа које су од интереса за остваривање законом утврђених права грађана;
- 5) остваривању права, дужности и одговорности радника из рада или по основу рада.

Службеном употребом језика и писама сматра се и употреба језика и писама при: исписивању назива места и других географских назива, назива тргова и улица, назива органа, организација и фирми, објављивању јавних позива, обавештења и упозорења за јавност, као и при исписивању других јавних натписа.

Члан 4

Орган, организација и други субјект може свој назив, фирму или други јавни натпис да испише, поред ћириличног, и латиничким писмом.

У фирми предузећа, установе и другог правног лица, односно радње или другог облика обављања делатности део који се користи као знак може се исписивати само латиничким писмом.

Члан 5

Саобраћајни знаци и путни правци на међународним и магистралним путевима, називи места и други географски називи исписују се ћириличким и латиничким писмом.

Саобраћајни знаци и путни правци на другим путевима, називи улица и тргова и други јавни натписи могу се, поред ћириличног, исписивати и латиничким писмом.

Члан 6

Свако има право да у поступку пред органом, односно организацијом која у вршењу јавних овлашћења решава о његовом праву и дужности употребљава свој језик и да се у том поступку упознаје са чињеницама на свом језику.

Члан 7

У службеној употреби текст на језицима и писмима националних мањина (у даљем тексту: језици националних мањина) исписује се после текста на српском језику испод или десно од њега, истим обликом и величином слова.

Ако је више језика националних мањина у службеној употреби, текст на тим језицима исписује се после српског језика по азбучном реду.

II СЛУЖБЕНА УПОТРЕБА ЛАТИНИЧКОГ ПИСМА

Чл. 8 и 9

(Брисани)

Члан 10

Кад се, у складу са одредбама овог закона текст исписује и латиничким писмом, текст на латиничком писму исписује се после текста на ћириличком писму, испод или десно од њега.

III СЛУЖБЕНА УПОТРЕБА ЈЕЗИКА И ПИСАМА НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА

Члан 11

На територији јединице локалне самоуправе где традиционално живе припадници националних мањина, њихов језик и писмо може бити у равноправној службеној употреби.

Јединица локалне самоуправе ће обавезно својим статутом увести у равноправну службену употребу језик и писмо националне мањине уколико проценат припадника те националне мањине у укупном броју становника на њеној територији достиже 15% према резултатима последњег пописа становништва, најкасније у року од 90 дана од дана утврђивања законом прописаних услова.

Службена употреба језика националних мањина из става 1. овог члана подразумева нарочито: коришћење језика националних мањина у управном и судском поступку и вођење управног поступка и судског поступка на језику националне мањине; употребу

језика националне мањине у комуникацији органа са јавним овлашћењима са грађанима; издавање јавних исправа и вођење службених евиденција и збирки личних података на језицима националних мањина и прихватање тих исправа на тим језицима као пуноважних; употребу језика националних мањина на гласачким листићима и бирачком материјалу; употребу језика националних мањина у раду представничких тела.

На територијама из става 2. овог члана, имена органа који врше јавна овлашћења, називи јединица локалне самоуправе, насељених места, тргова и улица и други топоними исписују се и на језику дотичне националне мањине, према њеној традицији и правопису.

У насељеним местима у јединицама локалне самоуправе, чија је територија одређена у складу са законом којим се уређује територијална организација Републике Србије, у којима проценат припадника одређене националне мањине у укупном броју становника на територији насељеног места достиже 15% према резултатима последњег пописа становништва имена органа који врше јавна овлашћења, називи јединица локалне самоуправе, насељених места, тргова и улица и други топоними исписују се и на језику дотичне националне мањине, према њеној традицији и правопису, и у случају да језик те националне мањине није у службеној употреби на територији јединице локалне самоуправе, у складу са ставом 2. овог члана.

Скупштина јединице локалне самоуправе утврдиће статутом насељена места из става 5. овог члана, имајући у виду традиционалну насељеност припадника националне мањине и претходно прибављено мишљење националног савета националне мањине.

Језици националних мањина који су у службеној употреби у раду органа аутономне покрајине утврђују се њеним статутом.

Закони и прописи се објављују и на језицима националних мањина, у складу са законом којим се уређује заштита права и слобода националних мањина.

Припадници националних мањина чији број у укупном становништву Републике Србије достиже најмање 2% према последњем попису становништва могу се обратити републичким органима на свом језику и имају право да добију одговор на том језику.

Припадници националних мањина чији број у укупном становништву Републике Србије не достиже 2% према последњем попису становништва могу се обратити републичким органима на свом језику и имају право да добију одговор на том језику преко јединице локалне самоуправе у којој је језик те националне мањине у службеној употреби, при чему јединица локалне самоуправе обезбеђује превођење и сноси трошкове превођења дописа упућеног републичком органу и одговора тог органа.

Народни посланик припадник националне мањине има право да на седници Народне скупштине говори и да писане документе у раду Народне скупштине, предвиђене Пословником, подноси на свом језику.

Када се народни посланик у раду Народне скупштине служи својим језиком у смислу става 11. овог члана, стално или у одређеном случају, генерални секретар Народне скупштине је дужан да обезбеди истовремено превођење његовог усменог излагања или документа који је поднео, на српски језик.

Члан 12

Првостепени управни, кривични, парнични или други поступак у коме се решава о правима и дужностима грађана води се на српском језику.

Поступак из става 1. овог члана може се водити и на језику националних мањина који је у службеној употреби у органу, односно у организацији која води поступак.

Ако је орган, односно организација која води поступак образована за више општина, поступак се може водити на језицима националних мањина који су у службеној употреби у општинама обухваћеним подручјем тог органа, односно организације и то за странке у поступку - припаднике националних мањина који имају пребивалиште у општини у којој је у службеној употреби језик националне мањине.

Кад у поступку учествује једна странка - припадник националне мањине, поступак се, на њен захтев, води на језику националне мањине који је у службеној употреби у органу, односно организацији која води поступак.

Кад у поступку учествује више странака чији језици нису исти, поступак се води на једном од језика који су у службеној употреби у органу, односно организацији која води поступак о коме се стране споразумеју.

Ако се странке не споразумеју о томе на ком ће се језику водити поступак, језик поступка одређује орган, односно организација пред којом се води поступак, осим ако једна од странака захтева да се поступак води на српском језику, у ком случају ће се поступак водити на том језику.

Члан 13

Утврђивање језика на коме ће се водити поступак је претходно питање о коме, у складу са одредбама овог закона, одлучује лице које води поступак.

Службено лице које води поступак дужно је да упозна странку који су језици у службеној употреби на подручју органа, односно организације пред којом се води поступак и да затражи од странке да се изјасни на ком ће се језику водити поступак.

Док се не утврди језик поступка, службено лице води поступак на српском језику.

Начин утврђивања језика поступка и утврђен језик поступка назначује се у записнику.

Члан 14

Записник и одлуке у првостепеном поступку и у вези с тим поступком израђују се, као аутентични текстови, на српском језику и на језику националне мањине, ако је на језику националне мањине вођен поступак.

Странка у поступку чији језик није утврђен као језик поступка има права утврђена у чл. 16. и 17. овог закона.

Члан 15

Другостепени поступак води се на српском језику, а странке у поступку имају права утврђена у чл. 16. и 17. овог закона.

Другостепено решење, одлуку, записник, поднеске, исправе и друга писмена у другостепеном поступку и у вези с другостепеним поступком преводи првостепени орган или организација на језик, односно језике на којима је вођен првостепени поступак.

Члан 16

На подручјима на којима језици националних мањина нису у службеној употреби, органи, односно организације који воде поступак дужни су да припадницима националних мањина који код њих остварују своја права и обавезе обезбеде:

- 1) да у поступку код ових органа и организација употребљавају свој језик и писмо;
- 2) да на свом језику подносе молбе, жалбе, тужбе, предлоге, представке и друге поднеске;
- 3) да им се на њихов захтев достављају на њиховом језику отпраци решења, пресуда и других аката којима се решава о њиховим правима и обавезама, као и сведочанства, уверења, потврде, и друга писмена.

Сматраће се да постоји захтев из тачке 3. става 1. овог члана и ако је поднесак поднет на језику националне мањине.

Члан 17

Изјаве странака, сведока, вештака и других лица која учествују у поступку на подручјима у којима није у службеној употреби језик националне мањине дате на језику националне мањине, уносе се у записник на српском језику. На захтев припадника националне мањине, који је учесник у поступку, записник или поједини његови делови превешће се на језик националне мањине.

Изјаве лица из става 1. овог члана, дате на српском језику, преводе се на језик националне мањине ако захтева припадник националне мањине који је учесник у поступку.

Поступак се води уз помоћ тумача ако службено лице које води поступак не познаје у довољној мери језик националне мањине.

Трошкове превођења сноси орган, односно организација код које се води поступак.

Одредбе члана 16. и ст. 1-4. овог члана сходно се примењују и у поступку код Уставног суда.

Члан 18

На подручјима на којима су у службеној употреби и језици националних мањина, сведочанства о стеченом образовању, кад је настава извођена на језику националне мањине, друге јавне исправе, као и друге исправе које су од интереса за остваривање законом утврђених права грађана, на захтев припадника те националне мањине, издају се и на његовом језику.

На подручјима на којима су у службеној употреби и језици националних мањина, евиденције из члана 3. тачка 3. овог закона воде се и на тим језицима.

Обрасци јавних исправа, као и обрасци евиденција за потребе подручја на којима су у службеној употреби језици националних мањина, штампају се двојезично, на српском и на језику сваке националне мањине чији је језик у службеној употреби.

Члан 18а

Припадници националних мањина имају право на слободан избор и коришћење личног имена и имена своје деце, као и на уписивање ових личних имена у све јавне исправе, службене евиденције и збирке личних података према језику и правопису припадника националне мањине.

Право из става 1. овог члана не искључује паралелан упис имена и по српском правопису и писму.

Члан 19

На подручјима на којима су у службеној употреби и језици националних мањина, називи места и други географски називи, називи улица и тргова, називи органа и организација, саобраћајни знаци, обавештења и упозорења за јавност и други јавни натписи исписују се и на језицима националних мањина.

Члан 20

Фирма предузећа, установе и другог правног лица исписује се на српском језику и на језику националних мањина који је у службеној употреби у општини у којој је седиште тог субјекта.

Фирма се може исписати и на језику националних мањина, који је у службеној употреби у месту пословања субјекта из става 1. овог члана.

Правно лице из става 1. овог члана није дужно да исписује на српском језику, односно на језику националних мањина, фирму или њен део који се користи као робни знак, без обзира на његово језичко порекло.

Одредбе ст. 1. до 3. овог члана, односе се и на радње, односно друге облике обављања делатности.

IV СРЕДСТВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

Члан 21

Средства потребна за остваривање службене употребе језика и писама обезбеђују органи, односно организације у којима се остварују права и обавезе утврђени овим законом.

V НАДЗОР НАД СПРОВОЂЕЊЕМ ОДРЕДАБА ОВОГ ЗАКОНА

Члан 22

Надзор над спровођењем одредаба овог закона врше, у оквиру свог делокруга, министарства надлежна за послове у области управе, саобраћаја, урбанизма и стамбено-комуналних послова, просвете, културе и здравства.

VI КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 23

(Брисан)

Члан 24*

Новчаном казном од 20.000 до 1.000.000 динара казниће се за привредни преступ предузеће, установа или друго правно лице које истакне, односно испише фирму противно одредбама члана 20. овог закона.

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 4.000 до 70.000 динара.

Члан 25*

Новчаном казном од 10.000 до 250.000 динара казниће се за прекршај власник радње која нема својство правног лица ако испише, односно истакне фирму супротно одредби члана 20. овог закона.

Члан 26

(Брисан)

VII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 27

Називи места, улица, тргова, органа и организација, фирме и други јавни натписи, ускладиће се са овим законом, најкасније до краја 1992. године.

Члан 28

Одредбе овог закона о вођењу евиденције, штампању образаца и издавању јавних исправа примењиваће се од 1. јануара 1992. године.

До почетка примене одредаба из става 1. овог члана примењиваће се прописи којима су ова питања уређена на дан ступања на снагу овог закона.

Члан 29

Поступци из члана 12. овог закона започети пре ступања на снагу овог закона, кад је у питању језик поступка, окончаће се по прописима који су важили на дан ступања на снагу овог закона.

Члан 30

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе Закон о начину остваривања права припадника народности на употребу свог језика и писма код републичких органа ("Службени гласник СРС", број 14/71), Закон о означавању фирме и назива организација удруженог рада на језику народа и народности ("Службени гласник СРС", број 5/78), Закон о начину обезбеђивања равноправности језика и писама народа и народности у одређеним органима, организацијама и заједницама ("Службени лист САПВ", број 29/77) и Закон о остваривању равноправности језика и писама у САП Косову ("Службени лист САПК", број 48/77).

Члан 31

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

*Самостални чланови Закона о изменама и допунама
Закона о службеној употреби језика и писама
("Сл. гласник РС", бр. 30/2010)*

Члан 7

У јединици локалне самоуправе у којој је на дан ступања на снагу овог закона језик националне мањине у службеној употреби, тај језик ће остати у службеној употреби.

Члан 8

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".